

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาสถานภาพทางวิชาการของครูมัธยมศึกษา เพื่อเสนอให้เห็นข้อเท็จจริงในสภาพปัจจุบัน สำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของครูมัธยมศึกษาให้ไ้มาตรฐาน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาระดับวุฒิครูมัธยมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ทั่วประเทศ โดยทำการวิจัยแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถิติจำนวนครูมัธยมศึกษาจำแนกตามวุฒิในปีการศึกษา ๒๕๑๕ ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ โดยอาศัยแบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครูมัธยมศึกษาจำแนกตามวุฒิที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. โดยเฉลี่ยแล้ว ครูมัธยมศึกษาทั่วประเทศมีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งยังไม่ไ้มาตรฐานตามที่ยูเนสโกได้กำหนดไว้ จากการวิจัยปรากฏผลว่า ในขณะที่โดยเฉลี่ยแล้ว ครูมัธยมศึกษาทั่วประเทศมีวุฒิระหว่างระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) กับอนุปริญญา

๒. ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีวุฒิตั้งกว่าครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ โดยเฉลี่ยแล้วครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีวุฒิระหว่างระดับอนุปริญญา กับปริญญาตรี ส่วนครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์มีวุฒิระหว่างระดับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม (ปป.) กับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง)

๓. ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางมีวุฒิตั้งกว่าครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลส่วนภูมิภาคเล็กน้อย โดยเฉลี่ยแล้วครูมัธยมศึกษาในส่วนกลางมีวุฒิระหว่างระดับอนุปริญญา กับปริญญาตรี ส่วนครูมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาคมีวุฒิตั้งกับอนุปริญญา

๔. ครุมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ส่วนกลางมีวุฒิสูงกว่าครุมัธยมศึกษาในโรงเรียนส่วนภูมิภาค โดยเฉลี่ยแล้ว ครุมัธยมศึกษาในส่วนกลางมีวุฒิระหว่างระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) กับอนุปริญญา ส่วนครุมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาคมีวุฒิระหว่างระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) กับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม (ปป.) หรือเทียบเท่า

๕. เมื่อพิจารณาระดับวุฒิครุมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลส่วนภูมิภาคจำแนกตามภาคการศึกษา ๑๒ ภาค ปรากฏผลว่า ภาคการศึกษาที่ครุมัศึกษามีวุฒิสุงสุดได้แก่ภาคการศึกษาที่ ๑๒ ส่วนภาคการศึกษาที่ครุมัศึกษามีวุฒิต่ำสุดได้แก่ภาคการศึกษาที่ ๑๐

๖. เมื่อพิจารณาระดับวุฒิครุมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ส่วนภูมิภาคตามภาคการศึกษา ๑๒ ภาค ปรากฏผลว่า ภาคการศึกษาที่ครุมัศึกษามีวุฒิสุงสุดได้แก่ภาคการศึกษาที่ ๑๒ ส่วนภาคการศึกษาที่ครุมัศึกษามีวุฒิต่ำสุดได้แก่ภาคการศึกษาที่ ๑๐

๗. เมื่อพิจารณาระดับวุฒิครุมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลเป็นรายจังหวัด ปรากฏผลว่า จังหวัดที่ครุมัศึกษามีวุฒิสุงสุดได้แก่ จังหวัดชลบุรี รองลงมาได้แก่ กรุงเทพมหานคร ส่วนจังหวัดที่ครุมัศึกษามีวุฒิต่ำสุดได้แก่จังหวัดยโสธร

๘. เมื่อพิจารณาระดับวุฒิครุมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ เป็นรายจังหวัด ปรากฏผลว่า จังหวัดที่ครุมัศึกษามีวุฒิสุงสุดได้แก่ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดชลบุรี ส่วนจังหวัดที่ครุมัศึกษามีวุฒิต่ำสุดได้แก่ จังหวัดนครพนม

๙. เมื่อพิจารณาระดับวุฒิครุมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ของแต่ละจังหวัด เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยปานกลาง (Normal Expectancy) ของวุฒิครุมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ปรากฏผลดังนี้

ก. ครุมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลทุกจังหวัด มีวุฒิสุงกว่าค่าเฉลี่ยปานกลาง

ข. ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ทุกจังหวัดที่มีวุฒิต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปานกลาง ยกเว้นกรุงเทพมหานครและจังหวัดชลบุรีที่มีวุฒิกูมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

๑๐. เมื่อพิจารณา ระดับวุฒิกูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลเป็นรายจังหวัด เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยปานกลาง (Normal Expectancy) ของวุฒิกูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ปรากฏผลว่า มีอยู่ ๑๓ จังหวัดที่มีวุฒิกูมัธยมศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยปานกลาง และมีอยู่ ๘ จังหวัดที่มีวุฒิกูมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอีก ๘๘ จังหวัดที่มีวุฒิกูมัธยมศึกษาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปานกลาง

๑๑. เมื่อพิจารณา ระดับวุฒิกูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์เป็นรายจังหวัด เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยปานกลาง (Normal Expectancy) ของวุฒิกูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ปรากฏผลว่า มีอยู่ ๑๓ จังหวัดที่มีวุฒิกูมัธยมศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยปานกลาง และมีอยู่ ๒ จังหวัดที่มีวุฒิกูมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอีก ๘๕ จังหวัดที่มีวุฒิกูมัธยมศึกษาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปานกลาง

การอภิปรายผลการวิจัย

ตามที่ยูเนสโกได้กำหนดไว้ว่า ครูมัธยมศึกษาควรจะมีวุฒิระดับปริญญาตรี เป็นอย่างต่ำ จากการวิจัยได้บอกคนพบว่า ในขณะนี้ครูมัธยมศึกษาของประเทศไทยยังมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี การที่วุฒิกูมัศึกษายังอยู่ในระดับต่ำนี้อาจเนื่องจากว่า ประเทศกำลังขยายการมัธยมศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลางออกไปประกอบอาชีพส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเพื่อเป็นพื้นฐานของการผลิตกำลังคนในระดับสูง การขยายตัวทางการมัธยมศึกษาทำให้จำนวนนักเรียนในระดับนี้เพิ่มมากขึ้น จำนวนครูก็ต้องเพิ่มตามเพื่อให้ได้สัดส่วนกัน แต่สถาบันฝึกหัดครูปริญญาทั้งหลายไม่สามารถที่จะผลิตบัณฑิตทางการศึกษาให้มีจำนวนพอเพียงกับความต้องการของประเทศ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู รัฐบาลจึงจำเป็นต้องบรรจุครูที่มีวุฒิต่ำเข้าทำการสอน การขยายตัวทางด้านปริมาณโดยมีได้คำนึงถึงคุณภาพ จะทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพต่ำ ตามที่ยูเนสโกได้กล่าวถึงความ

สำคัญของครูว่า คุณภาพของครู เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันจะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการขยายการศึกษาทางด้านปริมาณและคุณภาพ การขาดแคลนครูที่มีคุณภาพจะเป็นผลให้เกิดความล่าช้าทางการศึกษาตามไปด้วย เมื่อพิจารณาคูณภาพของครูมัธยมศึกษาของประเทศไทย จะเห็นได้ว่า ครูที่ทำการสอนในระดับนี้ยังมีคุณภาพต่ำ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เกิดปัญหาให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปรากฏว่ามีนักเรียนสอบตกซ้ำชั้นเป็นจำนวนมาก และนอกจากนี้ อาจทำให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับนี้ขาดความรู้และประสบการณ์ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงน่าจะได้มีการปรับปรุงคุณภาพของครูให้ดีขึ้น เพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ หนึ่งในวิธีที่มีขนิมเลขคณิตของวุฒิมัธยมศึกษาทั่วประเทศมีค่าเท่านั้น เนื่องจากได้รวมครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ซึ่งมีวุฒิต่ำไว้ด้วย ข้อค้นพบที่ได้จึงตรงกับสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ครูมัธยมศึกษาทั่วประเทศมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ถ้าพิจารณามัขนิมเลขคณิตของวุฒิมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล จะเห็นว่าอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงมาตรฐานที่ยูเนสโกกำหนดไว้ แต่มัขนิมเลขคณิตของวุฒิมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่ยูเนสโกกำหนดไว้มาก ดังนั้นในการพิจารณาปรับปรุงวุฒิมัธยมศึกษาจึงควรมุ่งปรับปรุงที่โรงเรียนราษฎร์เป็นสำคัญ

ในการเปรียบเทียบวุฒิมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนราษฎร์ปรากฏผลว่า ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีวุฒิต่ำกว่าครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ไม่ว่าจะพิจารณาโดยส่วนรวมหรือแยกเป็นภาคการศึกษา หรือแยกเป็นรายจังหวัดก็ตาม การที่ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีวุฒิต่ำกว่าครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์นั้นอาจเนื่องจากว่า ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สวัสดิการ บริการต่าง ๆ และโอกาสลาศึกษาต่อในโรงเรียนรัฐบาลมีมากกว่าในโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนราษฎร์มักจะรับครูที่มีวุฒิต่ำ และให้เงินเดือนต่ำกว่าวุฒิสวัสดิการและบริการต่าง ๆ มีน้อย จึงทำให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ มุ่งที่จะรับราชการเป็นส่วนใหญ่ ครูที่มีวุฒิต่ำจะไปทำการสอนในโรงเรียนราษฎร์มักจะอยู่สอนชั่วคราว เมื่อมีงานอื่นที่ดีกว่าก็จะเปลี่ยนไปทำงานใหม่ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนครูในโรงเรียนราษฎร์อยู่เสมอ เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จึงเป็นเหตุให้ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์โดยเฉลี่ยแล้วมีวุฒิต่ำ ข้อค้นพบที่ได้จึงตรงกับสมมติฐานของการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ก่อนว่า ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีวุฒิต่ำกว่าครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์

ในการเปรียบเทียบครูมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ได้ขอคนพบว่า ครูมัธยมศึกษาในส่วนกลางมีวุฒิสูงกว่าครูมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าความปลอดภัย ความสะอาดสบาย การคมนาคม สวัสดิการ บริการต่าง ๆ และอื่น ๆ ของโรงเรียนในส่วนกลางมีมากกว่าส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในถิ่นกันดารและถิ่นที่มีผู้ออกการร้ายชุกชุม

ในการพิจารณาระดับวุฒิครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ตามภาคการศึกษา ๑๒ ภาค ได้ขอคนพบตรงกันว่า ภาคการศึกษาที่ ๑๒ เป็นภาคที่ครูมัศึกษามีวุฒิสุงที่สุด และภาคการศึกษาที่ ๑๐ เป็นภาคที่ครูมัศึกษามีวุฒิต่ำสุด ถ้าพิจารณาถึงด้านเศรษฐกิจของทั้งสองภาคดังกล่าว จะเห็นว่าภาคการศึกษาที่ ๑๒ เป็นภาคที่มีเศรษฐกิจดีประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน^๑ สูงกว่าภาคอื่น ๆ เมื่อการเศรษฐกิจดีจะทำให้มีครูที่มีวุฒิสุงไปอยู่ เมื่อพิจารณาวุฒิครูในแต่ละจังหวัดปรากฏผลว่า ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลของจังหวัดชลบุรี ซึ่งอยู่ในภาคที่มีการเศรษฐกิจดีที่สุด มีวุฒิสุงกว่าครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนภาคการศึกษาที่ ๑๐ เป็นภาคที่มีเศรษฐกิจต่ำ ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่ำกว่าภาคอื่น ๆ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นถิ่นกันดาร เมื่อการเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ ครูที่มีวุฒิสุงจึงมักจะไม่ไปทำการสอนในภูมิภาคแถบนี้

ในการพิจารณาระดับวุฒิครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ของแต่ละจังหวัดเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยปานกลางของวุฒิครูมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ได้ขอคนพบว่า ในโรงเรียนรัฐบาล ครูมัธยมศึกษาของทุกจังหวัดมีวุฒิสุงกว่าค่าเฉลี่ยปานกลาง และในโรงเรียนราษฎร์ ครูมัธยมศึกษาของทุกจังหวัดมีวุฒิต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

^๑จากเอกสารเบื้องต้นเกี่ยวกับผลการประมาณรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน(ต่อปี) ในภาคต่าง ๆ ในปี ๒๕๑๒ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในภาคผนวก ค.

ปานกลาง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร และจังหวัดชลบุรีที่มีวุฒิครูมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เพราะเหตุว่า ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์มีวุฒิค่ากว่าครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมาก จึงทำให้มีขนิมเลขคณิตของวุฒิครูมัธยมศึกษาทั่วประเทศซึ่งถือเป็นค่าเฉลี่ยปานกลางมีค่าต่ำ เมื่อนำค่ามีขนิมเลขคณิตของวุฒิครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ของแต่ละจังหวัดมาเปรียบเทียบ กับค่าเฉลี่ยปานกลางนี้ จึงทำให้ได้ข้อค้นพบดังกล่าวดังนี้

ขอเสนอแนะ

๑. ควรจะได้นำเกณฑ์มาตรฐานของวุฒิครูที่จะทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนราษฎร์ ควรจะรับครูที่มีวุฒิสูงให้มากขึ้น และรับครูที่มีวุฒิค่าไหน้อยลงตามลำดับ และควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ครูที่มีวุฒิค่าได้ศึกษาปรับปรุงตนเองให้มีวุฒิสูงขึ้น สถาบันการศึกษาควรเปิดการศึกษาภาคฤดูร้อนให้มากขึ้น เพื่อให้ครูได้เพิ่มวุฒิสูงขึ้น และมีความรู้ที่ทันต่อความก้าวหน้าทางการศึกษา
๒. ควรพยายามกระจายครูที่มีวุฒิระดับปริญญาตรีไปในส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น โดยเฉพาะภาคการศึกษาที่ครูมีวุฒิต่ำ เช่น ภาคการศึกษาที่ ๑๐ โดยสร้างความปลอดภัยและความมั่นคงในการทำงานของครู มีสวัสดิการและบริการต่าง ๆ ที่ดี เพื่อให้ครูมีกำลังใจในการทำงานต่อไป
๓. ควรเปิดสถาบันฝึกหัดครูระดับปริญญาตรีในส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่อผลิตครูให้พอเพียงกับความต้องการ ในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ ๓ มีนโยบายที่จะเปิดโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอให้ครบทุกอำเภอ ดังนั้น จึงควรเร่งผลิตครูระดับปริญญาในส่วนภูมิภาคให้มีจำนวนที่พอเพียงกับจำนวนนักเรียนที่จะเพิ่มขึ้น
๔. ควรทำการคาดคะเนความต้องการครูมัธยมศึกษาในอนาคตว่า ต้องการครูวุฒิต่าง ๆ เป็นจำนวนเท่าไร สํารวจสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ที่มีอยู่ ขยายและปรับปรุงการฝึกหัดครู เพื่อผลิตครูที่มีวุฒิสูงออกมาทำการสอน

๕. ในระดับมัธยมศึกษา นอกจากจะมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูที่มีวุฒิแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูวิชาเฉพาะ ดังนั้น จึงควรที่จะเปิดสถาบันฝึกหัดครูพิเศษ เพื่อเตรียมครูที่จะสอนในสาขาวิชาต่างๆ ที่ขาดแคลน

๖. สำหรับในโรงเรียนราษฎร์ นอกจากควรจะได้กำหนดมาตรฐานของวุฒิกู ที่จะทำการสอนในระดับนี้แล้ว ยังควรจะมีสวัสดิการ บริการ ความมั่นคง ในการ ประกอบอาชีพ ปรับปรุงเรื่องเงินเดือนครูให้เหมาะสม เพื่อเป็นเครื่องดึงดูดให้ครูที่มีวุฒิสูงมีกำลังใจในการทำงาน

๗. ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรจะได้สร้างพลังใจให้แก่ผู้ที่จะเป็นบัณฑิต เพื่อที่จะออกไปพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญ ไม่นุ่งที่จะประกอบอาชีพในเมืองหลวงอย่างเดียว ดังคำกล่าวของศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อาชวอำรุง คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ว่า "ไปทำงานหาชื่อเสียงในต่างจังหวัดเถิดบัณฑิต เมื่อเรายังหนุ่มสาวอยู่"

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการวิจัยสถานภาพทางวิชาการของครูอาจารย์ ในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา อุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง คุณวุฒิของครูทุกระดับให้ได้มาตรฐาน